Egy éjszaka Bacchus bőrében

Részlet

Deák Ferenc

Már lassan feledni kezdtem azokat a vészes szürkületi perceket, melyek véglegesen eldöntötték sorsomat. Főnököm, a kommercialista, minden valószínűség szerint kissé neheztelt rám, bár végső fokon nem volt különösebb oka erre, sőt, ha jobban meggondolja, minden bizonnyal rájön, hogy hálával tartozik, hisz nekem köszönheti, hogy oly nagy és különösképp tisztelt személyiség lett belőle. Ágnes szűnni nem akaró megvető viselkedése eleinte hosszabb és alaposabb elmefuttatásra késztetett. Naphosszat barangoltam a tölgyerdőben, és igyekeztem ama vakmerő tettem okozta sajgó lelkiismeretfurdalásomra valami gyógyírt, valami mentő magyarázatot találni. Mondom, most már messze mögöttem maradtak azok a percek, s az agyat forraló nyári nap tüze megenyhült, langyos, szórt fénye már kellemes szeptember végi napokra engedett következtetni. Igen, hisz a hetek, sőt hónapok számontartásáról teljesen elterelődött a figyelmem, csak eme jelentősebb évszakváltozás vonta magára az utóbbi időben egészen eltompult érdeklődésemet.

Sajnos kénytelen vagyok magamról így beszélni, és beismerni egyúttal, hogy Ágnes megvető viselkedését már inkább durcáskodásnak vettem, és főnököm katasztrofális zuhanása és „hengerlése" lassan, ki tudná megmondani, milyen okból kifolyólag, megszűnt tragikus fekete zászlóként lebegni előttem. Talán-talán a langyos őszi gyümölcsérlelő káprázat törölte ki belőlem ama kellemetlen aggályoskodó közérzetet. A tölgyrengeteg kifogástalan komor zöld sátra egyszerre áttetszővé vált, sárga és rozsdavörös levelek imbolyogva hulltak alá. S úgy tetszett nekem, valami

mély, alig hallható orgonazúgás tör elő a sűrűből. Az eddig nyugodtan legelésző őzeket futni láttam, vagy amint mozdulatlanul előreszegezett tekintettel, csupán fülüket forgatva, mozgatva figyelnek, s éreztem, valami borzasztó döbbenet tartja őket letaglózva. Sajnáltam szegényeket, és simogattam selymes tarkójukat, hátukat, de ők kimeredt szemmel csak álltak és figyeltek. Az erdőben egyre erősödött ez a különös orgonazúgás, s már éjszakánként többször fölriadtam álmomból, s úgy rémlett, szinte ablakom alatt bömbölnek a hatalmas sípok. Ágnes szorosan oldahúzódott mellém, s éreztem mellemen, hogyan kalimpál ijedt kicsi szíve. A buldog az ajtót kaparászta, be akart jönni.

— Csak itt volna Jupiter.... — vacogta Ágnes ilyenkor, de Jupiter sehogyan sem jelentkezett. S bár őt igazán szívből kedveltem, valami gyanú bontogatta bennem szárnyát: ő tud erről valamit, vagy talán az ő maszlaga az egész.

A zúgás csak hajnalban halkult kicsit, hogy déltájt még hangosabban kezdjen rá. S egy este, amikor arra szántam magam, hogy addig pálinkázok, amíg egyáltalán nem hallok semmit, a bulldog morogni kezdett a teraszon. Ágnes fölsikoltott, aztán rohant ki a teraszra. Egy öreg, aszott bácsika kászolódott elő a sötétből. Permetes kalapjáról ítélve, budár volt. Ágnes karonfogva és nagy szóáradat közepette vezette be az öreget.

— Te nem ismered a mi öreg Demeterünket, hogyan is ismernéd, hisz kora tavasz óta nem jött felénk.... — Ágnes eme bőszavúsága igen meglepett, mert ha bár éjszakánként hozzám húzódott is, nappal csak duzzogott tovább. Az öreg az asztalhoz ült, kigombolta színehagyott permetes kabátját, s mosolygott, köhécselt.

— Férjhez mentél, látom... — mondta Ágnesnek rövid idő után, miközben az vacsorát készített neki. Vártam, mit válaszol, de hiába, csak hallgatott.

— Hallja? — kérdezte sápadt arcát az öregre villantva. — Milyen borzasztó!

Demeter csak hallgatott, és most úgy látszott, egy árnyalattal vidámabban mosolyog. Nem értettem. A zúgás egyre moduláltabb, sőt kellemesebb és higgadtabb lett. És én már szinte meg is feledkeztem róla, de Ágnesben élt a gyermeteg félelem.

— Demeter... itt alszik nálunk, ugye? Hisz ha a városba igyekszik, úgysem mehet le reggelig. Tudja, a ház és a terasz most a levegőben van.

Az öreg igenlően intett fejével, s félhangosan megkérdezte:

— Még mindig?

— Igen.

— És a gyerekek járnak föl?

— Szombatonként feljönnek, aztán vasárnap szürkület előtt visszamennek. Az öreg, az a vén aszfaltbetyár meg már két hónapja nem volt...

Demeter jóízűen vacsorázott, aztán borozgattunk. Valószínűleg jónak látta nem feszegetni Ágnessel való viszonyomat, bár az szeplőtlen tiszta volt, az öreg inkább másról beszélt, s ha néha véletlenül mégis ebbe az irányba indult a szó, bántóan másfelé terelte.

Az éjszaka hűvös volt. Becsuktuk az ablakokat. Ágnes bocsánatot kért Demetertől, s elment aludni. Már éjfél is elmúlott, s mi még mindig toldtuk a beszéd fonalát. Számomra nagy esemény volt ez, hisz amióta Jupiter elment, azóta alig beszéltem valakivel hosszabban. Demeter jószívű öreg bácsikának tetszett, s ha néha kissé szokatlanul keményen és ridegen válaszolt kérdéseimre, nem döbbentett meg, hisz a következő pillanatban már híre-hamva sem volt az öregesen sértődött hangnemnek. Hal-

kan és dallamosan beszélt tovább. Különben is túlontúl általános dolgokról esett szó, s túl kevés ahhoz, hogy alaposabban megismerjem új vendégünket. Már hajnalodott, amikor úgy éreztük mindketten, hogy a beszéd felületes, és silány területre szállt, és abba kell hagyni. Demeter a konyhában heveredett le egy hevenyészett priccsre. Én fölmentem a padlásszobába, ahol Ágnes aludta az igazak álmát. Mielőtt lefeküdtem volna, odaléptem a kicsi ablakhoz, s néztem a hajnali derengést, a tárgyak, a formák ébredését, a valószínűség harcát az érvényesülésért. Első reggel volt ez a számomra, az első ilyen józan és értelmes reggel. Pontosan éreztem a tárgyakat, térbeli voltukat csak most értettem egész lényemmel. A konkrét világot most sikerült, csak ebben a pillanatban, minden dimenziójában fölmérnem. De csak pillanatokról volt szó. A fizikai fáradtság hamar ágyba kényszerített.

Talán fél kilenc lehetett, amikor borzasztó fejfájással ébredtem. A kora reggeli józanságot egy ködös, valószínűtlen világ váltotta föl. Hiába próbáltam visszaemlékezni a előző éji beszélgetés részleteire, nem sikerült. A megszállottság ilyen mértékben még sohasem tört rám. Valamikor régen, amikor a városba érkeztem, talán akkor észleltem valami hasonlót, de állítom, nem ilyen nagy mértékben. Demeter pálinkás reggeli hangulatban köszöntött rám a konyhából, míg én derékig vetkőzve, hideg vízben mosakodtam.

Ágnes vette észre elsőnek rajtam a változást, de nem szólt, csak aggódva nézett rám, néha a szokottnál tovább rajtam feledve nagy, dióbarna szemét. Inteni akartam neki, hogy figyelmeztessem, mert bármenynyire hatalmába kerített is ez a nyomasztó hangulat, nem szerettem volna, hogy erről Demeter tudjon. Legnagyobb meglepetésemre azonban jobb kezem nem éreztem. Ott volt, létezett, sőt mozgott is, de mintha egész különálló, önálló test lett volna, nem az én végtagom. Tudomást vettem mozgásairól, de irányítani nem tudtam. A kétségbeesés környékezett már, hisz mily borzasztó dolgok történhetnek ilyenkor, amiért aztán csak egyedül én lennék felelős. És ki tudja, talán a következő pillanatban a bal kezem is fölmondja a szolgálatot, s így sorban minden, minden tagom. De erre nem került sor. Sőt jobb kezem is engedelmeskedett már öt-hat kínos perc után.

Reggeliztünk, s én épp délelőtti sétámra készülődtem, amikor Demeter karonfogott.

— Kedves barátom, nagyon szeretném, ha te és Ágnes eljönnétek hozzám egy-két napra. Egy kis meglepetést tartogatok a számotokra. Itt úgyis oly egyedül vagytok, s ha pénteken visszajöttök, még lesz időtök felkészülni a szombati és vasárnapi napra. Hisz most már igazán csak olyankor jön föl valaki a városból. Ma kedd van, holnap, holnapután ott lesztek nálam, azután visszajöttök erre az elátkozott tanyára. — Demeter hangja szokatlanul lágyan csengett, s én nem tudtam ellentmondani a meghívásnak. Bár titkon féltem valamitől, mégis útnak eredtem a gyors, fürge léptű kis Demeter mellett, át a rozsdavörös tölgyerdőn. Ágnes különösképp örült ennek a meghívásnak, és korához híven gyermekesen futkosott le hol jobb, hol bal oldalra az útról, be az erdőbe, hogy aztán egy-egy ösztövér rönk vagy rőt bozót mögül előugorjon.

Mentünk, ballagtunk az erdőn keresztül, s egyre aggasztott az az elhagyatottság, amely oly szomorúan és szinte gyászosan ereszkedett körénk. A vadaknak híre-hamva sem volt. Az orgonazúgás egyre közelebbről és egyre tisztábban hallatszott. A nyugtalanság és bizonytalanság egyre érezhetőbben törte át magát a rám nehezedő tompa közönnyel határos

lehangoltságot. Az orgonazúgásról akartam Demetert kérdezni, de ő épp abban a pillanatban elém vágott.

— Közeledünk....

— Ez azt jelenti, hogy...? — próbáltam valamiképp rákényszeríteni, hogy többet mondjon.

— Igen, azt jelenti, hogy az erdő széle már mindössze két-három kilométerre van ide.

— És aztán?

— Aztán?! Ó, hát aztán.... De miért ily nyugtalan?

— Én sem voltam még Demeter bácsinál soha... pedig már régi ismerősök vagyunk... — mondta érezhető vidámsággal Ágnes. Hogy e kijelentését mily szándék ösztökélte, nem tudom. De mindenesetre én az irántam ébredő szolidaritásának tudtam be. Mert Demeter erre egy nem túl hosszú, de felette érdekes mondókába kezdett.

— Most kezdődik nálam a szezon. Én már idős ember vagyok, de legjobb barátaim most kezdik zarándoklásaikat hozzám, a hegyen túlra. Aki eddig eljött, az végtelenül megelégedve távozott, ha egyáltalán kedve volt távozni. Igen ám... Amint látjátok, a hegyen túl vagyunk s az erdő lankásokon folytatódik. De már itt vagyunk nem messze a meglepetéstől. Azt mindenesetre fönntartom a számotokra. Nem kotyogok róla.

Hamiskásan mosolygott, s meggyorsította lépteit. Egyszer csak megtorpant. Tekintetét a földre szegezte.

— Kocsi járt erre.... nem lehet egy-két órája sem... — Aztán gyerekes örömmel szinte futva sietett előre, le a szelíd lejtőn. Én nem is éreztem lépteim kicsiny zökkenéseit. Mintha repültem volna. Ágnes ott haladt előttem, s valami tüskés szentjánosfa-ággal csapkodott. És a félelem annyira elhatalmasodott bennem, hogy bár belül szégyelltem, szorosan Ágnes nyomába szegődtem, és nagyon szerettem volna szóba elegyedni vele. Ő ezt valószínűleg észre is vette, s amikor egy kanyarnál Demeter eltűnt előlünk, hirtelen megtorpant. Felém fordult, s szorosan magához ölelt. Szinte bódultan ezt mondta:

— Be kell bizonyítanom magamnak valamit.... Demeter most nincs itt, s különben is oly szórakozott, nem veszi észre, hogy nem vagyunk a nyomában. Nem baj, ha te most nem is értesz meg engem, hagyd, hogy valamit megtegyek veled. Te tudod, hogy én nagyon szeretlek. Te tudod, hogy mi örökké együtt maradunk, engedd hát, hogy megnyugodjon a lelkem....

— Rendben van... lehet, hogy ettől féltem egész úton, lehet, hogy mástól, tegyél velem, amit akarsz — mondtam, s szívem vadul kalimpált.

Ágnes kitűnően ismerte az erdőt, a földet, a növényeket, bogarakat. Erről akkor bizonyosodtam meg.

— Gyere, kissé letérünk az ösvényről, hisz az, amit most teszek, csak az erdő szűz, járatlan zugában történhet meg. Én hazudtam neked, amikor azt mondtam, hogy sohasem jártam a vén Demeter tanyáján. Jártam! Ó, hányszor jártam, s egész úton erről gondolkodok. Ugyanis Demeternél olyan élményekben lesz részünk, amelyek avatatlan emberben borzasztó megrázkódtatásokat idéznek elő. De gyere csak, gyere utánam.

S mentem, repültem utána, be a tar fák közé. Egyszer csak megállt.

— Itt jó lesz. Ez a hely megfelel. Te tudod, hogy ötvenezer ember halálát okoztad, amikor főnöködet ledobtad a teraszról. Tudod, hogy én ezt nem bocsáthatom meg neked soha. Tudod azt, hogy főnököd kegyetlenkedései velem szemben csupán a sorsom beteljesüléséhez való közeledést jelentették. De erről majd később. Ha egyáltalán lesz alkalmunk rá. Te félszázezer embert öltél meg, s végső fokon csak egy embert szégyení-

tettél meg azzal a tetteddel. Akkor, amikor abban a hiszemben, hogy engem mentesz meg, főnöködet a mélybe fordítottad.

Az orgonazúgás élesen és kegyetlenül tört elő a csupasz vagy foghíjas lombozatú ágak közül, lentről a völgyből. Ágnes előbb egy vadrózsabokorból tört le néhány ágat, aztán rozsdaszínűre aszott szederindát tépett föl az avarból, majd a szentjánosfa-ágat dobta a csomó tetejére. Nem tudtam, mi következik. Ágnes megsimogatta a hajamat, megcsókolt s lehajolt. A csomókba gyűjtött tüskék után nyúlt.

Éreztem, homlokomból hogyan serked elő a vér, éreztem, hogyan futnak be a bőr alá a hosszú szentjánosfa-tüskék, éreztem, hogyan kaparják a pőre csontot, a koponyát.

Ágnes szemébe könnyeket csalt a végtelen nagy öröm, amelyről én sohasem tudom meg, honnan eredt.

— Kár, hogy nem láthatod — mondta örömteli hangon —, kár hogy nem láthatod, a vadrózsaágon hogyan kezd élni a véred. Kár, hogy nem láthatod, hogyan mozdul meg a gyöngyöző vércsepp, s mint vidám katicabogár fut végig az ágon. És fut szét a rengeteg katicabogár a fejedet koronázó kis tüskebozótban. Kár, hogy nem látod, hogyan bújnak elő homlokodból az óvatos százlábúak, komor szarvasbogarak, cincérek, pici piros szemű gyíkok. Ó, tudtam, hogy tele vagy élettel. Tudtam, hogy nem vagy halott, mint én és Demeter. Most még nem tudom, mi történik majd veled, Demeter tanyáján ez alatt a két nap alatt, de félek nagyon, nagyon.

Megpróbáltam tekintetemmel elérni valahogyan a fejemet koronázó tüskebozót peremét. Sikerült is. Valóban, valóban, ilyen gyönyörű látványban sohasem volt részem. A kék égen korallpiros indák fonódtak szép összevisszaságban, s az indákon smaragdzöld, lila, citromsárga bogaracskák futkostak se s föl. Aztán nem láttam semmit. Nagyot fordult velem a világ, s minden elsötétült körülöttem.

Amikor magamhoz tértem, már leereszkedett az est. Jupiter hangját hallottam. Aztán éreztem, hogy kocsin fekszem. Ágnes lágy tenyere végigfutott tüzes arcomon, s hűs leveleket tapasztott égő sebeimre. Tudtam már, Jupiter ökörfogata visz le Demeter tanyájára. Hogy ez az egész megbeszélt volt-e a részükről, nem tudom. De annyi biztos, hogy egyre messzebb, távolabb került tőlem a világ, ahol úgy-ahogy, de mégis ellenőrizhettem gondolataimat, tetteimet.

Föl akartam egyenesedni. Meddő erőlködés lett a vége. Mintha izmaimat összekaszabolták volna. Ágnes megcsókolt.

— Minden jóra fordul, csak megérkezzünk — mondta halkan —, Demeter megígérte, hogy segít rajtad. Nagyon tetszel neki. Azt mondta, hogy csodát művel veled. Talpra állít abban a pillanatban, amikor megérkezünk. Én félek egy kicsit, de Demeter megígérte, hogy nem lesz semmi bántódásod.

— Itt van Jupiter is? — kérdeztem. Minden mozdulatomat borzalmas fájdalom kísérte.

— Igen, itt van ő is. Ott ül elöl. Csodálom, hogy nem látod, hisz még nincs túl sötét.

— Igen ám, csakhogy a tüskekoszorú nem kímélte meg jobb szemem, s a ballal is egyre gyöngébben látok. Mondd, milyen vidéken járunk, milyen Demeter birodalma, feljöttek-e már a csillagok, s Jupiter arca nyugodt-e, mint máskor?

— De hisz sebeidnek nyoma sincs — mondta kétségbeesetten Ágnes.

— Akkor valami más baj lehet itt. Talán a fáradtság. De a fáradtság múlandó. Tudod, homlokomon csak a hűs szellőt érzem cicázni, s nevetni

fogsz, de úgy érzem, tarkóm hátrafelé, a végtelenségbe nyúlik. S ahogyan zötyög a kocsi előre, egyre tágasabb és hűvösebb lesz ez a végtelenség. Mondd! Mondd, Ágnes, ez nem a megsemmisülés? Ez nem az eltűnés folyamata? Ez nem a kimúlás processzsa? Teneked tudnod kell!

Ágnes sírva fakadt. Hallottam, hogyan húzódik el tőlem, s temeti arcát tenyerébe. Zokogott, keservesen, hosszan. Akkor Jupiter hangját hallottam.

— Figyelem, hogyan imbolyognak ökreim szarvai, hogyan rakják előbb lábukat ezek az állatok, hogyan ömlik szét a göröngy az úton, s oly nyugodt az est, hogy nyugalmát csak a baglyok, denevérek, giliszták, egerek, hörcsögök élvezhetik igazán. Mi emberek, mi nem élvezzük ezt a készülődő, kacér szakát a napnak. Az idő rámpása ez. Az idő bora, amely még forr és az őszi nap legszebb kentaur-változata. Törzse vágtató ló, mellkasa, karja, feje az emberé. S mi ezt nem érezzük, nem halljuk, nem látjuk. Mi nem tudunk szárnyat bontani s repülni az alkonyatban, mi nem tudunk eme pillanatokhoz simuló, vérpezsdítő énekeket, melyeknek hallatára kővé meredve figyelnének az őzek, a szarvasok, a vadkanok az erdők mélyén, s a kései kondorok szárnyszegve zuhannának le, botorkáló patakok ölébe. Az őszi alkonyat a legszebb és megközelíthetetlen szerelmesem.

— Nagyon soká kellene élnie az embernek és nagyon szépen, okosan, hogy föl tudjon oldódni a számára kedves percekben. S aki ezt a nászt megéri, az már egy kicsit istennek számít... — toldtam hozzá Jupiter csendes mondókájához pár szót.

Ágnes már nem sírt, Jupiter beszéde mintha varázserővel bírt volna, ő is egész átszellemült hangon kapcsolódott ebbe az alkonyati spontán imába.

— Az őszi alkonyat csak nekünk szép. Hisz az ősz a természet kedélyeinek, fortélyainak végleges lefokozását jelenti. S ez a lefokozottság csak nekünk, lefokozottaknak, üreseknek, szegényeknek, pőréknek, tehetetleneknek jelent valamicske kielégülést. Ezt a perverziót, bármennyire tagadjuk s félünk tőle, mégis gyakoroljuk, de még milyen nagy buzgalommal. Tudom, ez túl józanul hat Jupiter kissé érzelgős szavai után, de nem jelenti azt, hogy én valamivel is bátrabb volnék kettőtöknél vagy bárkinél, aki megtette ezt az utat. S már számtalanszor rajtakaptam magam, hogy épp eme józan fecsegés elégíti ki legjobban. De íme, itt a tanya, s Demeter vár bennünket.

— Én nem látok semmit, én nem akarok semmit látni. Az űr koponyámban egyre végtelenebb, egyre félelmetesebb. Honnan jövök, honnan kerültem ide, mikor születtem, milyen világban éltem, kihez tartozom, van-e még feladatom, célom, létezik-e földrajzi hosszúsága és szélessége e vidéknek, ahol járok? Feleljetek!

Demeter beváltotta ígéretét. Talpra állított. Fájdalmaim, kételyeim megszűntek. Őzpecsenye várt ránk, s valami gyönyörű szép zene. Mindjárt vacsorához ültünk. Én hiába kerestem tekintetemmel a zene eredetét, sehogyan sem sikerült megállapítanom forrásának irányát. Demeter hangulata nőttön nőtt.

— Ó, még vendégeink nagyja nem érkezett meg, csak ezután jön. De mi sietünk, fiatal barátom — s most rámvillantotta huncutkás tekintetét. — Mi sietünk, mert az előkészületek ránk, kettőnkre várnak. Ágnes tudja teendőjét. Jupiter pedig szekerét készíti, s ő továbbmegy még ma este, nem marad itt a lakomán.

A pecsenye nagyon ízletes volt, de torkom égett a szomjúságtól.

Demeter a pince lejáratához lépett, s mielőtt megindult volna lefelé, alaposan végigmért. Engem egy csöppet sem zavart ez a tekintet, inkább mulattam a kis, permetes kalapú öregen. Lentről gyér fény szivárgott fel. Leballagtunk. A hordósorok a homályba vesztek, s úgy rémlett, hogy a pince a végtelenségbe nyúlik. Messze talán száz méternyire még egy gyertya csillogott, s ez inkább növelte a látszatot, hogy egy végtelen folyosóban vagyunk, melynek két oldalán kisebb-nagyobb hordók sorakoznak. Lent kellemes meleg fogadott bennünket. Öt-hat terített asztal, tizennyolchúsz szék volt a bútorzat itt lent. De hát én erre sem számítottam. Demeter kezembe adott egy gyönyörű ezüstkupát, s ezeket mondta:

— Fiatal barátom, íme, itt van ez a kupa, erre ma éjjel úgy vigyázz, mint az életedre. Gyere utánam. Én teleöntöm a kupát, s ezt idd most ki, azonnyomban, egy csöppig. Akkor magadra hagylak, s ha jönnek a vendégeim, te fogadod, te vendégeled meg őket, ez a világ itt ettől a perctől kezdve a tied. De csupán ebből a kupából igyál, és csak te, senki kezébe ne add — ezzel egy hordóból gyönyörű sárga nedűt csorgatott a csillogó kehelybe. Mondom, torkom égett a szomjúságtól, s még mindig éreztem az út fáradalmát. A kupa tartalmát egy hajtásra kiittam. Akkor az öreg Demeter meghajolt, s eltűnt a följárón. Az ital oly fenséges volt, hogy azt szavakkal elmondani nem lehet. Egyre kerestem a hordót, hogy újból csapoljak kicsit az ezüstkupába, de sehogyan sem találtam. Ahogy a hordók mellett ballagtam, egyszer csak orgonazúgás ütötte meg fülem, igen, az az orgonazúgás, amelyet ott az erdőn túl hallottunk napokig. Csakhogy ez most oly halk és erőtlen volt, hogy eredetének irányát alig sikerült kinyomoznom. Egy nagyobb kádból jöttek a hangok. Egy üres dézsát fordítottam melléje, ráálltam és kémleltem a kád mélyét.

Valami kései bor forrt itt. A földszínen színes kis buborékok születtek, sétáltak s pukkantak el, és a hangok a pukkanásoktól eredtek. A buborékok nem nőttek nagyobbra egy galambtojásnál, de homályos tükrükben csodálatos képek villantak föl egy-egy pillanatra. Íme egy-kettő belőlük.

Egy csiga ballagott végig egy képspengén, s puha talpából színes drágakövek peregtek szét. Mire a képspenge végére ért a csiga, csak az üres háza maradt, a csiga két előremeredő szeme elhomályosodott, s belőle két, egyre növekvő buborék lett. S ezekben a buborékokban két kis kép csillant meg. Az egyikben egy fekete kecske ágaskodott, s szőrében kisgyerekek vihráncoltak, a másikban egy szarvas álldogált, melynek agancsán körhinták forogtak. S a körhinta minden falovának szeme egy-egy színes gyémánt volt. S akkor a szarvas nagy csobbanással lebukott a mélybe, s a falovak szemei elhomályosultak, s egyre nőttek, nőttek a buborékok.

Már majd beleszédültem a kádba, amikor kintről autózúgás hallatszott. Aztán nagy hahotázás, hangos beszélgetés, aztán újból autózúgás, tülkölés, még nagyobb lárma.

Majd elfeledtem elmondani, olyan jókedvű lettem, hogy szívesen táncoltam volna. S akkor a folyosó mélyén megjelent egy vézna kislegény, arca beesett, fehér volt. Lassan ballagott, és a távoli gyertya fénye megvilágította. Fuvolázott. És fuvolájának isteni hangjára akaratom ellenére is valami különös, értelmetlen táncba kezdtem.

— Ki vagy te? — kérdeztem, mikor közvetlen közelembe ért a sovány, szöszke legényke.

— Pán... Pán vagyok, a zenész. És te, te ki vagy?

— Én?.... — Megdöbbenve kutattam emlékezetemben, már semmire, de semmire nem emlékeztem. — Nem tudom, ki vagyok! Vidám vagyok — s hatalmasat kacagtam. A gyermek csodálkozva nézett rám, aztán a jobb kezemben lévő ezüst kupámat szemlélte.

— Gyere, Pán, gyere, igyál velem — s már futottunk az asztalok felé. Ott egy poharat nyomtam kezébe, s az első hordóból csapoltam neki is, nekem is. — Igyunk! Igyunk! — s kacagtunk mindketten. Akkor Pán arca elkomolyodott egy pillanatra, de mindjárt felkiáltott.

— Te... én tudom, ki vagy! Én tudom, ki vagy most. Te Bacchus vagy. Te az örökké vidám és pirospozsgás arcú Bacchus vagy. Hát igen, ott van homlokodon a szőlőlevél-koszorú. Á, mily nagy szerencse, Pán és Bacchus egy helyen! Itt nagy dolgok történnek ma éjjel!

Újból autózúgás hallatszott kintről, s még nagyobb zsivaj.

— A vendégek... — mondtam.

— Igen... most vacsoráznak, majd azután ide jönnek. Hej, de gyönyörű lesz!

— Honnan jöttek ezek? — kérdeztem Pántól.

— Ó... hát honnan jöttél te? — kérdezte hamiskásan, de elég fájdalmas mosollyal Pán.

— Én? Sehonnan. Én soha sehol sem jártam. Én soha nem is léteztem. — Erre újból mindketten nagyot kacagtunk.

Nem telt bele túl sok idő, a vendégek szállingóztak le az asztalok köré. Én bal kezemben kupámat szorongatva, jobbal öntöttem a drága nedűt, az új bort a vendégek poharába.

A társaság már nagyjából lent van, s mindjárt látom, itt négy ember a fontos személyiség, a többi csak mellékes, apró, jelentéktelen népség. Az egyik fontos személyiség magas, kissé hajlott hátú, kis keskeny bajsza igen szépen és ügyesen rövidíti az orr és száj közötti abnormálisan nagy távolságot. Haja már megritkult, hangja kemény, ellentmondást nem tűrő, s még kérdéseiből is igen sok parancsolást érez ki az ember. Mellette egy nyúlszájú, erősen ősz és elég kövér emberke játszotta az udvari bolondot.

A másik fontos személyiség szintén a normálisnál magasabb termettel dicsekedhet, bár jóval szabályosabban fejlett és testtartása sportemberre vall. Mellette nem legyeskedett senki. Haja szőkésszürke, szeme kerek és szürke, mint a halé.

A harmadik fontos személyiség alacsony, fekete göndör hajú. Ezüstkeretes szemüvege mindjárt szemembe ötlött. Körülötte három igen csinos hölgy szorongott.

A negyedik személy egy hatvan év körüli, erősen polgári ízléssel öltözött kefebajszú bácsika volt. Egész éjjel egy pörgettyűvel játszadozott. És nem törődött azzal a sok léhűtővel ott körülötte.

Pán zenéje, mely ebben az esti hangulatban egész zenekarral ért fel, egy-kettő dalra bírta a vendégeket. Hordtam a bort, töltöttem, s kedélyem, jó hangulaton mindenkire ráragadt. Én is ittam újból és újból, mindenkivel, de nem lettem se részegebb, se fáradtabb, mint akkor, amikor Demeter abból az első nedűből inni adott. Az idő tellett, s a jókedv néhol már meg is roggyant. Itt-ott bosszús hangulatot fedeztem fel, aminek legbelül nagyon örültem. Máshol meg a vita parazsát locsoltam jobb kezemben lévő korsómból. Az egyik hordó tetején egy csókolózó párnak ittam egészségére, akkor a hórihorgast és nyúlszájú bolondját kínáltam itallal, de azok a pince mélyére vonultak, miközben szorosan összeölelkeztek, s gyöngéd pillantásokat vetettek egymásra. A hölgyek jókedve nőttön nőtt, s szemérmetességüket ruhájukkal együtt vetették a földre. Pán szeme csillogott az örömtől. Tudtam, most valami játékot kell kitalálnom, hogy a hangulatot fokozzam. Ajánlottam hát, hogy mindenki maszkírozza magát, de csak az itt lent található tárgyakat és anyagokat lehet és szabad felhasználni erre a célra. A legsikerültebb maszkot Pán jutalmazza meg legszebb dalával.

Ó, ilyen tökéletes és nagyfokú ötletességre, őszintén szólva, nem számítottam. Sem Pán. A pincét pillanatok alatt az alvilág rémei töltötték be. Szinte megrettentem, hisz ezekből soha többé emberek nem lesznek. De kedélyemen nem eshetett csorba. Tovább ittam és öntöttem és daloltam és táncoltam eme rettenetes és borzalmas sereggel. A pince mélyéről elégült arccal, lassú léptekkel előballagott a hórihorgas és nyúlszájú ősz udvari bolondja. Egy csöppet sem lepődtek meg a visszás kép láttára, sőt úgy rémlett, ők nem látnak s nem is hallanak. Ez, őszintén szólva, igen megdöbbentett, s az az érzésem támadt, hogy ezt az egész karnevált csak én látom így, de kedélyemen csorba nem eshetett. Újból borral kínáltam vendégeimet, s magam is ittam. Láttam, néha egyik-másik vendég fél órára eltűnik, fölballag a lépcsőzeten, s aztán elégült arccal, édes fáradtsággal tér vissza. De kedélyemen nem eshetett csorba.

Csak akkor lepődtem meg alaposan, amikor a maszk tökéletességének fokozása szándékával itt-ott vér csordult a bortól nedves földre. Itt egy ember arcát láttam megcsonkítva, amott egy női test hevert, s így, ilyen halottian nyugodt mozdulatlanságban ráismertem az egyik fontos személyiség kísérőjére. Amott egy kéz hullott le, emitt egy láb zuhant végig a nedves földön. Kedélyemen azonban nem eshetett csorba. Pán a muzsika világába vonult, s nem látott, nem hallott. A karnevál csak folyt, a bor fogyott, s a hajnal borzasztó képre ébredt. Én tehetetlenül hátráltam a pince mélyére, a kehelyből már másvalaki ivott...

Azon az éjszakán két ember múlt ki. Ágnest az egyik vendég hajnalban az autójába vezetett. Egy szakadéknál várta őket a halál. A vendég nem halt meg.

A második én vagyok. Amikor Demeter tanyájára vitt Jupiter szekerén s mikor föltettem a kérdéseket:

— Honnan jövök?

Jupiter erre azt válaszolta:

— Sohasem volt otthonod, honnan tudjam én?

— Mikor születtem?

— Csak apáid voltak, anyádról senki sem tud. Hidd el, azt mégis ő mondhatná meg pontosan.

— Milyen világban éltem?

— Te háborúban kezdtél élni, de nem szűntél meg tovább harcolni, mint a többi ember.

— Kihez tartozom?

— Erről soha senki sem döntött.

— Van-e még feladatom, célom?

— Igen. Ez az utolsó. Most alkalmad lesz leszámolnod azokkal, akiket örökké utáltál. Ez csak két dologtól függ: lesz-e rá elegendő erőd és bátorságod, vagy kiderül, hogy egyáltalán utáltad-e ezeket az embereket.

Igen, az én harcom, az én háborúm abból állt, hogy amíg megölhettem valakit, addig bebizonyíthattam magamnak, hogy én, lám, én igenis élek. De eltelt ez az utolsó éjszaka, s énnekem talán nem volt elég erőm, hogy most is, utoljára bebizonyítsam, hogy igenis élek. Tehát most már nem létezem.

Ágneshoz egész éjjel jártak föl a vendégek, és Ágnes tudta a feladatát. Az én kedélyemen nem eshetett csorba! De most, amikor már nem létezek, ki tiltja meg nekem, hogy sírjak?

Ez az írás befejező része Deák **Harc** *című kisregényének, melyből a* **Híd** *már közölt két részletet* **Idegen** *és* **Tömeggyilkos** *címmel.*